

شخصیت و روش تاریخ نگاری ابن کثیر

www.ketab.ir

به کوشش: اسماء رضایی

سرسنانه	: رضایی، اسماء، ۱۳۷۲-
عنوان و نام پدیدآور	: شخصیت و روش تاریخ نگاری ابن کثیر/ به کوشش اسماء رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر مهاجر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۲۲۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	: کتاب حاضر در اصل پایان نامه نویسنده در مقطع کارشناسی ارشد در گروه تاریخ دانشگاه تهران است.
موضوع	: ابن کثیر، اسماعیل بن عمر، ۷۰۰ - ۷۷۴ق. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Ibn Kathir, Ismail Ibn Omar -- Criticism and interpretation
موضوع	: فقیهان شافعی -- تاریخ و نقد Faqihs, Shafei -- History and criticism
رده بندی کنگره	: ۵/BP۵۳
رده بندی دیویی	: ۹۳۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۶۹۳۶۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

www.ketab.ir

انتشارات

شخصیت و روش تاریخ نگاری ابن کثیر

نویسنده: اسماء رضایی

طراح جلد: ملیحه عینعلی

صفحه آرا: مریم تنهایی

چاپ اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۲۲۰-۶

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - بن بست نیک پور - پلاک ۷ - طبقه سوم

نمابر: ۶۶۹۵۲۱۹۹ تلفن: ۶۶۶۱۰۰۳۶، ۶۶۹۵۲۲۰۰

آدرس اینستاگرام: entesharat_mohajer2 entesharat_mohajer

آدرس سایت: www.mohajerpublishing.ir

فهرست مطالب

۱۲.....	پیش گفتار
۱۳.....	مقدمه
۱۴.....	زندگی نامه ابن کثیر
۱۴.....	استادان ابن کثیر
۱۶.....	آثار علمی ابن کثیر
۱۸.....	پیشینه پژوهش:
۲۱.....	فصل اول: تاریخ نگاری ابن کثیر
۲۱.....	۱. مقایسه و بررسی تطبیقی روش تاریخ نگاری ابن کثیر و طبری
۲۱.....	تاریخ نگاری در عصر مماليک
۲۲.....	بررسی کتاب تاریخی البدایه النهایه
۲۳.....	روش تاریخ نگاری ابن کثیر در البدایه النهایه
۲۵.....	شیوه نگارش کتاب البدایه النهایه
۲۹.....	منابع ابن کثیر در سیره نبوی در البدایه النهایه
۳۰.....	زندگی و آثار طبری
۳۱.....	شیوه نگارش تاریخ طبری
۳۳.....	تفاوت نگرش تاریخی ابن کثیر با طبری
۴۴.....	فهرست منابع
۴۶.....	۲- نقد درونی و بیرونی تاریخ نگاری ابن کثیر در البدایه و النهایه
۴۶.....	نظریه گفتمان بر اساس تحلیل گفتمان ترکیبی فرکلاف و لاکلا و موف
۵۱.....	شاخصه های تاریخ نگاری مصر و شامات

۵۴.....	- نقد بیرونی راوی.....
۵۴.....	الف) زیست‌نامه ابن کثیر.....
۵۶.....	ب) آثار علمی ابن کثیر.....
۵۷.....	ج) استادان و شاگردان ابن کثیر.....
۵۸.....	- نقد درونی و بیرونی تاریخ‌نگاری ابن کثیر بر اساس تحلیل گفتمان.....
۵۸.....	الف) رخدادهای تاریخی در البدایه و النهایه، سؤزه.....
۵۸.....	۱- البدایه.....
۵۸.....	۲- النهایه.....
۵۹.....	ب) عناصر سازنده تاریخ‌نگاری ابن کثیر دمشق نشانه‌ها و هسته مرکزی.....
۶۱.....	ج) اسرائیلیات، تاریخ‌نگاری غیر (داخلی) در البدایه و النهایه.....
۶۳.....	د) نقد درونی و بیرونی تاریخ‌نگاری البدایه و النهایه با توجه به عناصر تاریخ‌نگاری ابن کثیر.....
۶۳.....	۱) سبک تاریخ‌نویسی.....
۶۵.....	۲) جنبه‌های مختلف اجتماعی تاریخ ابن کثیر.....
۶۶.....	۳) ذیل ابن کثیر در البدایه و النهایه.....
۶۷.....	۴) مراجع ابن کثیر در البدایه و النهایه.....
۶۸.....	۵) سبک ابن کثیر در نقل روایات.....
۶۹.....	۶) بررسی راوی و روایت.....
۷۱.....	هـ) نقد روایت ائمه اثنی عشر در تاریخ‌نگاری ابن کثیر.....
۷۷.....	منابع.....
۷۷.....	الف) منابع و مآخذ فارسی.....
۷۷.....	ب) منابع و مآخذ عربی.....
۷۸.....	ج) مقالات.....

۳. نقد تاریخ‌نگاری ابن‌کثیر در کتاب «البدایة و النهایة» در زمینه تاریخ تشیع	۷۹
مقدمه	۷۹
معرفی اجمالی با ابن‌کثیر و کتاب «البدایة و النهایة»	۸۰
نقد تاریخ‌نگاری ابن‌کثیر درباره تشیع در (البدایة و النهایة)	۸۲
۱. نقدهای سندی	۸۳
۲. نقدهای محتوایی	۸۴
۳. نقدهای روشی	۹۱
منابع	۱۰۵
۳. بررسی تطبیقی روش تفسیر روایی، در دو تفسیر طبری و ابن‌کثیر	۱۰۸
(جامع‌البیان، القرآن العظیم)	۱۰۸
مقدمه	۱۰۸
نگاهی گذرا بر جامع‌البیان فی تفسیر القرآن	۱۰۹
مروری اجمالی بر تفسیر القرآن العظیم	۱۱۱
زیرساخت روش تفسیری دو مفسر	۱۱۲
بررسی روش تفسیری دو مفسر، با محوریت آیات الاحکام	۱۱۵
آیات ۶ مائده	۱۱۵
آیه ۱۵۸ بقره	۱۱۷
بررسی روش تفسیری دو مفسر با محوریت مباحث اعتقادی	۱۱۸
آیات ۶۶ تا ۶۸ سوره یونس	۱۱۸
آیه ۷۹ تا ۸۱ سوره یس	۱۲۰
بررسی روش تفسیری دو مفسر با محوریت موضوعات اخلاقی بررسی آیات با محوریت	
موضوعات اخلاقی	۱۲۱
آیات مربوط به ولایت و اهل بیت	۱۲۳

آیه ۲۰۷ بقره.....	۱۲۳
آیه ۳۳ احزاب.....	۱۲۴
شعراء.....	۱۲۵
اسرائیلیات در تفاسیر طبری و ابن‌کثیر.....	۱۲۶
آیه ۳۵ سوره بقره.....	۱۲۷
آیه ۵۴ سوره اعراف.....	۱۲۹
خداشه به عصمت و مقام انبیاء.....	۱۳۱
منابع.....	۱۳۶
۱. گردآوری روایت‌های بحث برانگیز.....	۱۴۰
مقدمه.....	۱۴۰
روایت‌های مشابه سقیفه.....	۱۴۲
همراه بودن عبدالرحمن بن عوف در منی با عمر.....	۱۴۲
سخنان عمر بعد از رحلت حضرت رسول.....	۱۴۴
نماز خواندن بر پیکر پیامبر.....	۱۴۴
سخنان عمر در باب جانشینی.....	۱۴۵
روایت‌های متفاوت.....	۱۴۶
حدیثی از پیامبر در رابطه با ابوبکر.....	۱۴۶
یادآوری حدیثی از پیامبر توسط ابوبکر.....	۱۴۷
بیعت زبیر و امام علی(ع) با ابوبکر.....	۱۴۹
درخواست فدک از ابوبکر.....	۱۵۰
سخنان امام علی(ع) در رابطه با ابوبکر.....	۱۵۲
سخنان امام علی(ع) در باب عهده نگرفتن خلافت.....	۱۵۳
عدم خلافت امام علی(ع) و استدلال ایشان.....	۱۵۴

- درخواست ابن عباس برای نوشتن نامه‌ای از طرف حضرت رسول ۱۵۴
- حدیث لوح الدوات ۱۵۵
- حدیثی از عایشه ۱۵۶
- وصیت پیامبر به جانشینی ابوبکر ۱۵۶
- منابع ۱۵۹
۲. گردآوری روایت‌های بحث برانگیز واقعه جمل ۱۶۰
- با تکیه بر ابن‌کثیر، طبری و دینوری ۱۶۰
- مقدمه ۱۶۰
- روایت‌های مشابه ۱۶۱
- خروج طلحه و زبیر از مدینه ۱۶۱
- خروج عایشه از مدینه ۱۶۱
- درخواست امام علی (ع) از عبدالله بن عمر ۱۶۳
- ماجرای بیعت طلحه و زبیر با امام علی (ع) ۱۶۴
- درخواست امام علی (ع) از مردم کوفه و صحبت با ابوموسی اشعری ۱۶۴
- سخنان قعقاع با عایشه، طلحه و زبیر ۱۶۵
- روایتی از الاحنف بن قیس ۱۶۷
- آغاز جنگ ۱۶۸
- کشته شدن زبیر و طلحه ۱۶۸
- نبرد عمار با زبیر ۱۷۱
- نفرین کردن عایشه بر قاتلان عثمان ۱۷۲
- رفتن امام علی (ع) به بصره ۱۷۲
- رفتن عایشه از بصره ۱۷۴
- درگیری عبدالله بن زبیر با مالک بن اشتر ۱۷۵

روایت متفاوت.....	۱۷۶
سخن گفتن امام علی(ع) در جمع مردم.....	۱۷۶
درخواست امام علی(ع) از عبدالله بن عمر.....	۱۷۶
فضائل امام علی(ع).....	۱۷۷
عدم علاقه مردم برای بیعت با امام علی(ع).....	۱۷۷
سخن عایشه در رابطه با قتل عثمان.....	۱۷۸
موضع همسران پیامبر در رابطه با جمل.....	۱۷۹
روایت الحواب.....	۱۸۰
اختلاف طلحه و زبیر.....	۱۸۲
دیدار عایشه با ام کلاب.....	۱۸۲
روایتی متفاوت از پیامبر.....	۱۸۳
اسارت عثمان بن حنیف.....	۱۸۳
آغاز جنگ.....	۱۸۵
کشته شدن زبیر و طلحه.....	۱۸۶
نبرد عمار با زبیر.....	۱۸۸
نفرین کردن عایشه بر قاتلان عثمان.....	۱۸۹
رفتن امام علی(ع) به بصره.....	۱۸۹
رفتن عایشه از بصره.....	۱۹۱
درگیری عبدالله بن زبیر با مالک بن اشتر.....	۱۹۲
روایت متفاوت.....	۱۹۳
سخن گفتن امام علی(ع) در جمع مردم.....	۱۹۳
درخواست امام علی(ع) از عبدالله بن عمر.....	۱۹۳
فضائل امام علی(ع).....	۱۹۴

پیش گفتار

اگرچه همان گونه از نام کتاب پیدا است، گردآوری مقالات در خصوص تحولات فکری مذهبی و روش تاریخ نگاری ابن کثیر موضوع اصلی این پژوهش است. اما ایده آغازین این تحقیق و هسته اولیه این کتاب، پایان نامه ارشد نویسنده در گروه تاریخ دانشگاه تهران به راهنمایی استاد عزیزم جناب دکتر رسول جعفریان بود. در کنار این پایان نامه، مقالات مهمی همچون مقاله دکتر حضرتی در خصوص ابن کثیر در این راستا بسیار راهگشا بوده است. نیازی به گفتن نیست که مسئولیت هرگونه لغزشی در این اثر بر عهده نویسنده این سطور است و یادآوری کردن آن توسط خوانندگان گرامی موجب سپاس و قدردانی خواهد بود. در پایان این اثر را به عزیزترین کسانم پیشکش می‌نمایم: پدرم، مادرم که بی اندازه مدیون آنها هستم و همسر مهربانم.

www.ketab.ir